

סרטן הערמונית בישראל

עדכון נתוני תחלואה ותמותה, ספטמבר 2018

הרישום הלאומי לסרטן, המרכז הלאומי לבקרת מחלות, משרד הבריאות¹

שיעורי ההיארעות של סרטן הערמונית ומגמות עתיות

סרטן הערמונית הוא הסרטן השכיח ביותר בגברים בישראל בכלל; הראשון בשכיחותו בקרב יהודים (17.7% מכלל המקרים החדשים בשנת 2015); השלישי בשכיחותו, אחרי סרטן הריאה וסרטן המעי הגס והחלחולת, בגברים ערבים (10.4% מכלל המקרים החדשים ב-2015); והראשון בשכיחותו בקרב חולים "אחרים", כלומר, נוצרים שאינם ערבים וכאלה ללא סיווג דת (17.0% מכלל המקרים החדשים בשנת 2015).

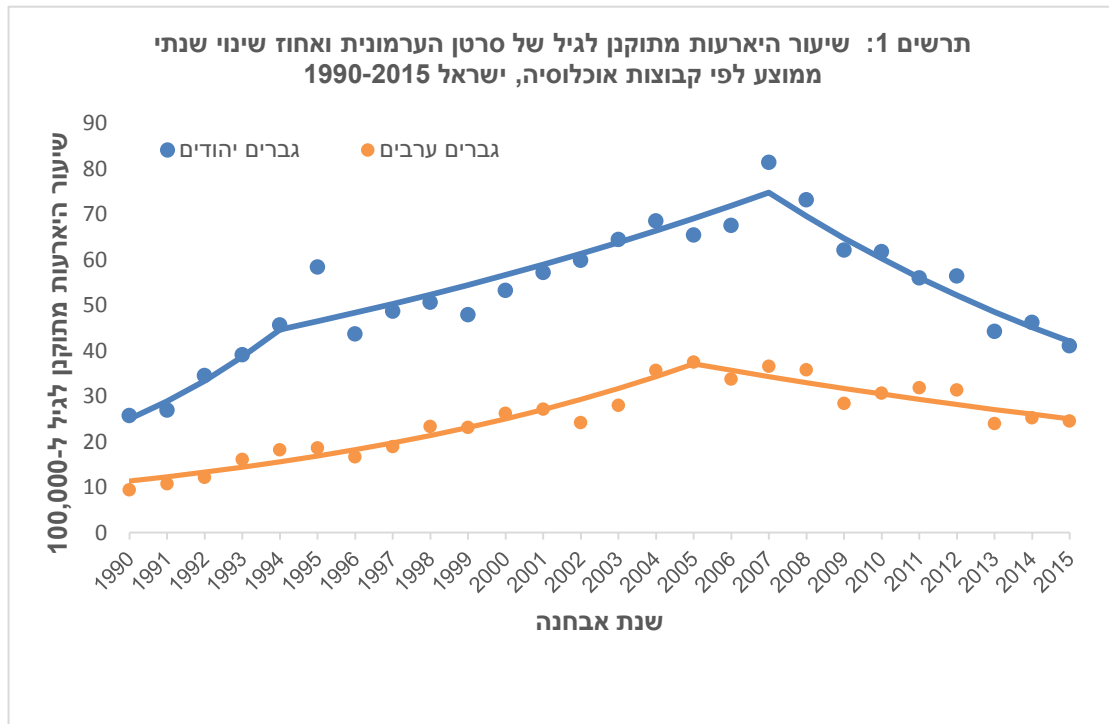
בשנת 2015 אובחנו 2,064 חולים חדשים עם סרטן חודרני של הערמונית, מהם 1,829 יהודים (89%), 128 ערבים (6%) ו-107 חולים "אחרים" (5%). לפי נתוני הלמ"ס, ההתפלגות באוכלוסייה הכללית בישראל בשנת 2015 היא 74.9% יהודים, 20.8% ערבים ו-4.3% "אחרים". שיעורי ההיארעות המתוקננים לגיל² ל-100,000 של סרטן חודרני של הערמונית בשנת 2015 היו 41.1 ביהודים, 24.5 בערבים, ו-57.4 ב"אחרים".

המגמות העתיות של סרטן הערמונית בין השנים 1990 ו-2015 נבחנו באמצעות תכנת JoinPoint, המאפשרת לזהות שינוי מובהק במגמה ולחשב את אחוז השינוי השנתי הממוצע (Annual Percent Change, APC). בגלל חוסר מידע לגבי שיעור ההיארעות ב"אחרים" עבור השנים המוקדמות יותר, לא מוצגות עבורם המגמות העתיות.

בגברים יהודים היו שיעורי ההיארעות של סרטן הערמונית במגמת עלייה מובהקת בשנים 1990-1994 עם אחוז שינוי שנתי של +15.6%. גם בשנים 1994-2007 נצפתה עלייה מובהקת במגמה, אם כי בקצב נמוך יותר (APC=+4.0%) בשנים 2008-2015, לעומת זאת, נצפתה מגמת ירידה מובהקת בהיארעות המחלה (APC=-6.9%).

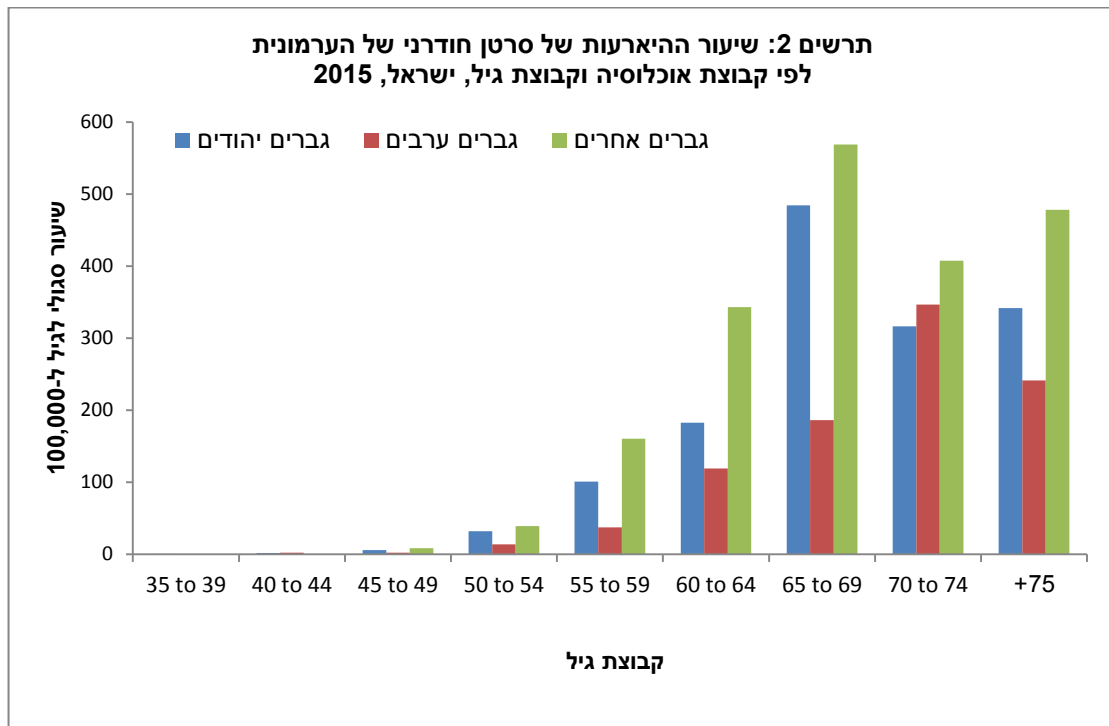
בגברים ערבים נצפו מגמות דומות: עלייה מובהקת בשיעורי ההיארעות של סרטן הערמונית בין השנים 1990-2005 (APC=+8.2%) וירידה מובהקת בהיארעות בשנים 2005-2015 (APC=-3.9%) (תרשים 1).

¹ ד"ר ברברה סילברמן, פרופ' ליטל קינג-בוקר, גב' ריטה דיכטיאר, גב' יהודית פישלר
² לפי אוכלוסיית התקן העולמית

שיעורי התחלואה בסרטן הערמונית לפי גיל וקבוצת אוכלוסייה

שיעורי ההיארעות של סרטן חודרני של הערמונית עולים באופן ברור החל מגיל 50 בכל קבוצות האוכלוסייה. שיא התחלואה ביהודים וב"אחרים" היה בקבוצת הגיל 65-69 ובערבים, 70-74. בהשוואה ליהודים, לערבים שיעורי היארעות נמוכים יותר ברוב קבוצות הגיל, למעט בקבוצת הגיל 70-74. יש לזכור כי אוכלוסיית ה"אחרים" קטנה יחסית ושיעורים בה פחות יציבים, ולמרות זאת היו שיעורי ההיארעות בקבוצה זו הגבוהים ביותר בכל קבוצות הגיל (תרשים 2). הגיל הממוצע בעת האבחנה בשנת 2015 היה 70.3 ביהודים, 69.0 בערבים ו-67.4 ב"אחרים".

שיעורי התחלואה בסרטן הערמונית לפי מקום הלידה (יהודים בלבד)

בשנת 2015 לא נצפו הבדלים מהותיים בשיעורי ההיארעות המתוקננים לגיל של סרטן חודרני של הערמונית בין קבוצות המוצא השונות בקרב יהודים. השיעור הגבוה ביותר (מתוקן לגיל, ל-100,000) נצפה בילידי אירופה-אמריקה: 47.3, והשיעור הנמוך ביותר, בילידי אסיה, 33.5. ביולידי ישראל היה השיעור 40.4 וביולידי אפריקה, 38.1.

שיעור ההימצאות של סרטן חודרני של הערמונית

כיום חיים בישראל 28,249 גברים שאובחנו עם סרטן חודרני של הערמונית מאז 1990, מהם 9,994 גברים שאובחנו בחמש השנים האחרונות (2011-2015).

שיעור ההישרדות מסרטן הערמונית

ההישרדות היחסית ל-5 שנים מבטאת את הישרדותם של מי שאובחנו עם מחלה מסוימת ביחס להישרדותם של פרטים תואמי-מין וגיל באוכלוסייה הכללית, באותה תקופת זמן. ההישרדות היחסית מסרטן הערמונית ל-5 שנים בקרב גברים יהודים שאובחנו בשנים 2005-2009 היא 95.7%. זאת בהשוואה לשיעור של 91.7% בקרב מי שאובחנו בשנים 1999-2004. בקרב גברים ערבים, האחוזים הם 86.1% ו-88.1%, בהתאמה.

בקבוצת הגיל +65, הקבוצה בה נצפית עיקר התחלואה בסרטן הערמונית, עלו בגברים יהודים שיעורי ההישרדות היחסית ל-5 שנים מ-90.4% בקרב מי שאובחנו בשנים 1999-2004 ל-97.3% במי שאובחנו בשנים 2005-2009, בעוד שבגברים ערבים האחוזים המקבילים היו, בהתאמה, 87.7% ו-83.9%.

כלומר, ההישרדות היחסית מסרטן הערמונית גבוהה בשתי קבוצות האוכלוסייה אך יותר ביהודים בהשוואה לערבים, וקיימת מגמה עתידית של עלייה בשיעור ההישרדות היחסית מסרטן הערמונית בקרב יהודים אך בקרב ערבים ההישרדות יציבה.

◀ שיעורי התמותה מסרטן הערמונית ומגמות עתידיות

בשנת 2015 היה סרטן הערמונית הרביעי בשכיחותו כגורם לתמותה מסרטן בקרב גברים בישראל (8.2%), אחרי סרטן הריאה, סרטן המעי הגס והחלחולת וסרטן הלב. בקרב גברים יהודים היה סרטן הערמונית השלישי בשכיחותו כגורם תמותה (9.0% מכלל התמותה מסרטן) אחרי סרטן הריאה וסרטן המעי הגס והחלחולת; בקרב גברים ערבים היה סרטן הערמונית הרביעי בשכיחותו (5.8% מכלל התמותה מסרטן) אחרי סרטן הריאה, סרטן המעי הגס והחלחולת וסרטן הלב. בקרב גברים "אחרים" היה סרטן הערמונית השלישי בשכיחותו כגורם תמותה (8.5% מכלל התמותה מסרטן), אחרי סרטן הריאה וסרטן המעי הגס והחלחולת.

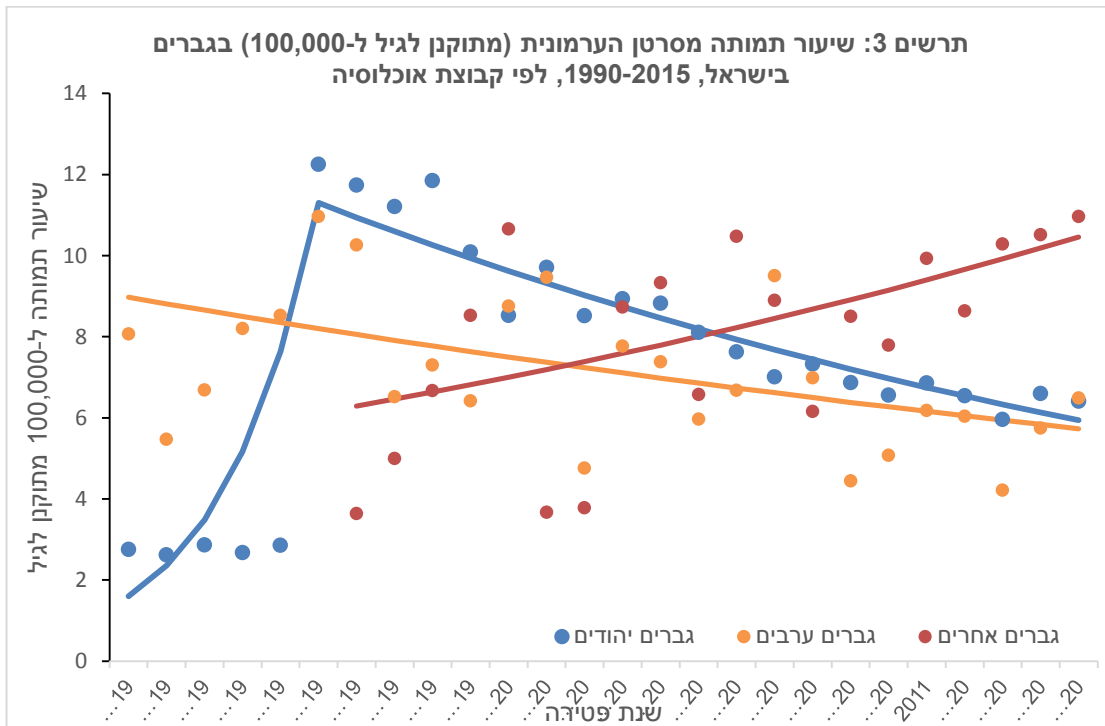
בשנת 2015 נפטרו בישראל 466 גברים מסרטן חודרני של הערמונית, מהם 408 (87.6%) יהודים, 36 (7.7%) ערבים ו-22 (4.7%) "אחרים". שיעורי התמותה המתוקננים לגיל (ל-100,000) מסרטן הערמונית בשנת 2015 היו 6.4 ביהודים, 6.5 בערבים ו-11.0 ב"אחרים".

המגמות העתידיות של תמותה מסרטן הערמונית בין השנים 1990 ו-2015 נבחנו באמצעות תכנת JoinPoint, המאפשרת לזהות שינוי מובהק במגמה ולחשב את אחוז השינוי השנתי הממוצע (APC). בגלל חוסר מידע לגבי שיעור התמותה ב"אחרים" עבור השנים המוקדמות יותר, לא מוצגות עבורם המגמות העתידיות.

בגברים יהודים נצפתה מגמת עלייה **מובהקת** וגבוהה (APC=+47.9%) בתמותה מהמחלה בשנים 1990-1995. בשנים שלאחר מכן, 1995-2015, נצפתה מגמת ירידה עקבית **מובהקת** (APC=-3.2%).

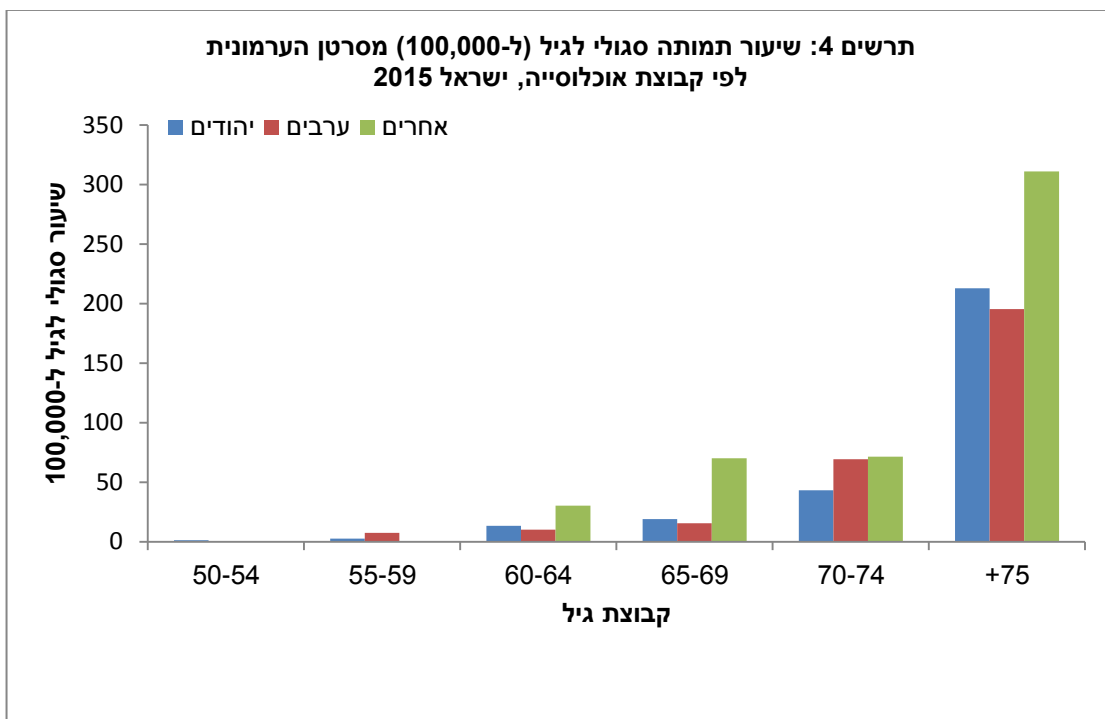
בגברים ערבים נצפתה מגמת ירידה עקבית **ומובהקת** (APC=-1.8%) בשיעורי התמותה מסרטן הערמונית לאורך כל התקופה שבין 1990-2015. בגברים אחרים, נצפתה מגמת עלייה עקבית **ומובהקת** (2.7%) בין השנים 1996-2015 (תרשים 3).

תרשים 3: מגמות בתמותה מסרטן חודרני של הערמונית לפי קבוצת אוכלוסייה, 1990-2015 (Jointpoint)

בשנת 2015 היה שיעור התמותה הסגולי לגיל גבוה יותר ביהודים וב"אחרים" בהשוואה לערבים כמעט בכל קבוצות הגיל, והיה הגבוה ביותר בקבוצת הגיל +75, הן ביהודים (212.8 ל-100,000), הן בערבים (196.6 ל-100,000), והן ב"אחרים" (311.1 ל-100,000) (תרשים 4).

תרשים 4: שיעור תמותה סגולי לגיל (ל-100,000) מסרטן הערמונית בישראל, 2015, לפי קבוצת אוכלוסייה

עיקר התמותה מסרטן הערמונית בשנת 2015 חלה בגיל המבוגר: 79.7% מכלל הנפטרים מסרטן חודרני של הערמונית ביהודים היו בני 75 ומעלה בעת הפטירה, בקרב ערבים ו"אחרים", 63.9% ו-63.6%, בהתאמה, מכלל הנפטרים היו בני 75 ומעלה בעת הפטירה. הגיל הממוצע במי שנפטרו מסרטן חודרני של הערמונית בישראל בשנת 2015 היה 81.3 שנים: 81.9 ביהודים, 77.5 בערבים ו-76.6 ב"אחרים".

השוואה בינלאומית

שיעורי ההיארעות של סרטן הערמונית המתוקננים לגיל בישראל הושוּו לאלה של 20 המדינות עם השיעורים הגבוהים ביותר באירופה, על פי נתוני הסוכנות הבינלאומית לחקר הסרטן (IARC) לשנת 2012³ (לרוב נתונים מוערכים). על פי נתונים אלה, שיעור ההיארעות בישראל מדורג במקום ה-11 מבין 20 המדינות המשוות (תרשים 5). בהשוואה ל-34 מדינות ה-OECD⁴, שיעור ההיארעות של סרטן הערמונית בגברים בישראל בשנת 2012 היה גבוה מהממוצע (ישראל דורגה במקום החמישי מעל הממוצע (תרשים 6)).

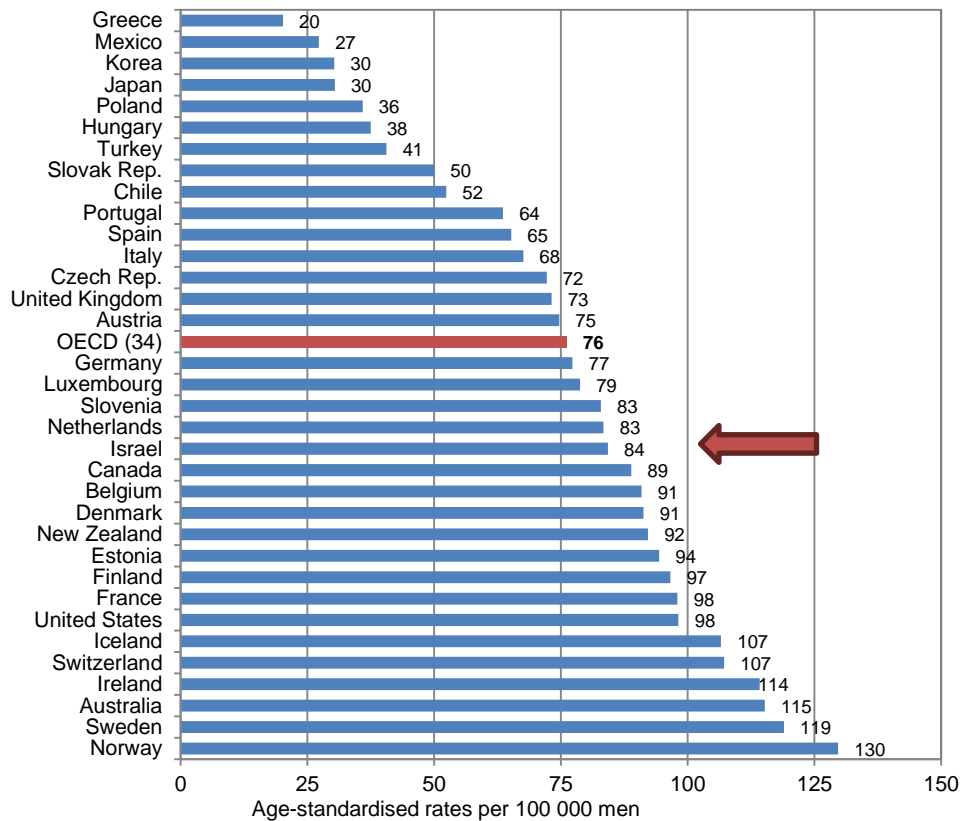
תרשים 5: שיעורי ההיארעות של סרטן הערמונית בישראל ובמדינות עם השיעורים הגבוהים ביותר באירופה, 2012

³ Globocan 2012

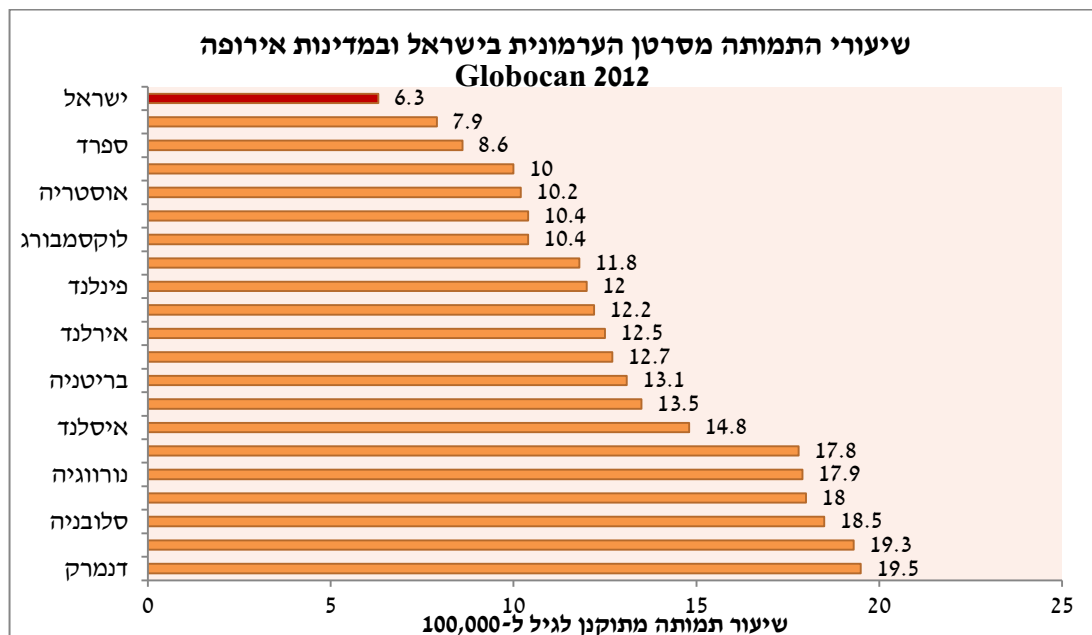
⁴ OECD iLibrary: Health at a Glance 2015

תרשים 6: שיעורי ההיארעות של סרטן הערמונית בישראל וב-34 מדינות OECD, 2013

על פי נתוני ה-OECD לשנת 2013, סרטן הערמונית היווה את סיבת המוות השלישית בשכיחותה מכלל התמותה מסרטן (9.2%), אחרי סרטן הריאה (25.0%) וסרטן המעי הגס והחלחולת (10.7%). שיעור התמותה מהמחלה בישראל בהשוואה ל-20 המדינות עם השיעור הגבוה ביותר באירופה (נתוני ה-Globocan), היה הנמוך ביותר (תרשים 7).

תרשים 7: שיעורי התמותה מסרטן הערמונית בישראל ובמדינות עם השיעורים הגבוהים ביותר באירופה

באשר להישרדות מסרטן הערמונית, הרישום הלאומי לסרטן בישראל משתף פעולה עם פרויקט ה-CONCORD של ה-London School of Hygiene and Tropical Medicine, שמטרתו לנטר באופן מתמשך את ההישרדות היחסית מסרטן ל-5 שנים ב-71 מדינות. על פי ממצאי הסבב השלישי של פרויקט ה-CONCORD⁵, ההישרדות מסרטן הערמונית בגברים ישראלים שאובחנו בין השנים 2000-2004 הייתה 92.5% (רווח סמך [CI] ברמת סמך של 95% : 91.4-93.6), ועלתה ל-95.7% בקרב חולים שאובחנו בין 2005-2009 (95%CI=94.7-96.6) הישרדות היחסית לחמש שנים במי שאובחנו בין 2010-2014 הייתה דומה: 95.6% (95%CI=95.6-96.7).

סיכום ◀

- סרטן הערמונית הוא הסרטן השכיח ביותר בגברים בישראל. בשנת 2015 חלו 2,064 גברים בסרטן חודרני של הערמונית.
- הסיכון לסרטן הערמונית גבוה יותר בגברים יהודים ו"אחרים" בהשוואה לערבים, ועולה עם הגיל. עיקר התחלואה בכל קבוצות האוכלוסייה היא בבני 65 ומעלה.
- מגמות ההיארעות בשנים 1990-2015:
 - בגברים יהודים, בשנים 1990-2008 נצפתה עלייה מובהקת במגמות ההיארעות בקצב גבוה בשנים 1990-1994 ובקצב נמוך יותר בשנים 1994-2008. מאז 2008 נצפית ירידה מובהקת בסיכון למחלה, עם אחוז שינוי שנתי של 7%.
 - בגברים ערבים, המגמות דומות: בשנים 1990-2005 נצפתה עלייה מובהקת בהיארעות המחלה, אולם מאז שנת 2005 נצפית ירידה מובהקת בסיכון לסרטן הערמונית, עם אחוז שינוי שנתי של 4%.
 - מגמות אלה תואמות לזמינותה של בדיקת ה-PSA בישראל החל מתחילת שנות ה-90. ב-2002 פורסמו הנחיות חדשות, שלא להמליץ על בדיקה זו לגברים בני 75 ומעלה, וב-2008 עודכנו ההמלצות והורו על הימנעות משימוש בבדיקה זו כאמצעי לגילוי מוקדם בכלל האוכלוסייה בסיכון רגיל למחלה. הירידה הנצפית בהיארעות המחלה בגברים בישראל בשנים האחרונות משקפת ככל הנראה גם שינויים אלה.
- שיעור ההישרדות מהמחלה לחמש שנים גבוה מאוד ביהודים (מעל 95%), ונוטה לעלות במי שמאובחנים בשנים מאוחרות יותר; גם בערבים שיעור ההישרדות גבוה (86%) אולם נמוך יותר מאשר ביהודים, ואין עלייה בהישרדות במי שמאובחנים בשנים מאוחרות יותר.
 - ייתכן כי הבדלים אלה משקפים שיעור שונה של אבחון-יתר בשתי קבוצות האוכלוסייה.
- סרטן הערמונית הוא הרביעי בשכיחותו בישראל מבחינת תמותה מסרטן. בשנת 2015 נפטרו

⁵ Allemani C, Matsuda T, Di Carlo V, et al. Global surveillance of trends in cancer survival 2000–14 (CONCORD-3): analysis of individual records for 37 513 025 patients diagnosed with one of 18 cancers from 322 population-based registries in 71 countries. *Lancet* 2018; published online Jan 30. [http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(17\)33326-3](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(17)33326-3).

מהמחלה 466 גברים.

- עיקר התמותה מהמחלה נצפה בקבוצת הגיל המבוגרת (75 ומעלה).
- מגמות התמותה מסרטן הערמונית, 1990-2015 :
 - בגברים יהודים נצפתה עלייה מובהקת במגמת התמותה מהמחלה בשנים 1990-1995, ולאחר מכן מגמת ירידה מובהקת, עם אחוז שינוי שנתי של 3%.
 - בגברים ערבים נצפתה מגמת ירידה מובהקת בתמותה מסרטן הערמונית, עם אחוז שינוי שנתי של קרוב ל-2% לאורך כל התקופה.
- בהשוואה בינלאומית, בעוד ששיעור ההיארעות בגברים ישראליים דומה לשיעור ההיארעות במדינות אירופה בהן המחלה שכיחה, שיעור התמותה מהמחלה בישראל נמוך מזה המדווח במדינות אלה, ושיעור ההישרדות היחסית לחמש שנים גבוה מאוד (מעל 90%) ודומה לזה של מדינות מפותחות אחרות.